

Titel: Overvågning af rød glente som ynglefugl			
Dokumenttype: Teknisk anvisning	TA. nr.: A112	Version: 1	Oprettet: 10.05.2012
Forfattere: Stefan Pihl, Thomas Eske Holm, Johnny Kahlert & Bjarne Søgaard Aarhus Universitet	Gyldig fra: 10.05.2012		
	Sider: 8		
	Sidst ændret:		
TA henvisninger			

0 Indhold

1 Indledning	1
2 Metode.....	1
2.1 Tid, sted og periode.....	1
2.2 Udstyr	2
2.3 Procedure	2
2.3.1 Stam- og kortdata.....	2
2.3.2 Observationer.....	2
3 Databehandling	4
4 Kvalitetssikring.....	4
4.1 Kvalitetssikring af data og datafløjer.....	4
5 Referencer.....	5
6 Bilag.....	5
6.2 Fordeling af tinger og ynglelokaliteter	7
7 Oversigt over versionsændringer	8

Udgået 1. april 2017

1 Indledning

Formålet med denne tekniske anvisning (TA) er at angive en standardiseret og reproducerbar metode til at gennemføre overvågningen af ynglende rød glente. Denne TA bygger overvejende på den tekniske anvisning til overvågning af ynglefugle under NOVANA i perioden 2004-2009 (Pihl & Zahrt 2004).

Rød glente er en fåtallig ynglefugl, som findes spredt over hele Danmark omend kun sjældent vest for israndslinien ned igennem Jylland. Arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag 1. Bevaringsstatus for rød glente blev vurderet, gunstig, ved en foreløbig vurdering af national bevaringsstatus for fuglearter i 2003 (Pihl m.fl. 2003).

2 Metode

Overvågning af rød glente gennemføres som en overvågning af bestandsstørrelse på baggrund af oplysningerne i De Fjresen om aktive og mulige ynglear, Intensiv 2. Overvågningen består af basisovervågning.

Basisovervågning

Basisovervågning omfatter bestandsstørrelse og udbredelse.

Udvidet overvågning

Da national bevaringsstatus foreløbig er vurderet som gunstig for rød glente (Pihl m.fl. 2003) gennemføres udvidet overvågning ikke. Overvågningsmetoden vil blive revideret, hvis bevaringsstatus ændres til ugunstig.

2.1 Tid, sted og periode

Rød glente eftersøges i hele landet såvel i som uden for EF-fuglebeskyttelsesområder.

Overvågning af ynglefugle i felten gennemføres i perioden 1. juni - 30. juni. På dette tidspunkt vil trækfuglene have passeret Danmark og risikoen for at forveksle trækfugle og ynglefugle vil således være minimeret. Dage med vedvarende regn, tåge eller stærk blæst er uegnede til feltobservationer.

Lokaliteter, der undersøges for ynglende rød glente, består af kendte ynglelokaliteter for arten siden 1980 samt potentielle ynglelokaliteter med konstateret forekomst af rød glente. Potentielle ynglelokaliteter udgøres af områder med en mosaik af marker, småkove, hegn etc. I praksis kan arten slå sig ned næsten alle steder i det danske landbrugsland. Reden placeres i smålunde eller skovbryn med ingen eller meget få menneskeskabte forstyrrelser.

2.2 Udstyr

Ved optælling medbringes håndkikkert (7-12 X forstørrelse) og teleskop (20-30 X forstørrelse). Derudover medbringes GPS, kort eller ortofoto til positionering af observationer, feltskema og skriveredskaber.

2.3 Procedure

2.3.1 Stam- og kortdata

Rød glente overvåges ud fra tilsendte data fra DOFbasen om mulige og sikre ynglepar i de enkelte NST-enhederes områder. Det er ikke instrumentens opgave at have kendskab til rød glentes ynglelokaliteter, da disse kan variere fra år til år.

NST-enhederne modtager tre gange i løbet af året, ca. 1/6, ca. 15/7 og ca. 30/11, oversigter over frigivne ynglefugleobservationer af rød glente i deres enhed fra DOF via FDC-Bio. Frigivne angiver et hemmeligholdte observationer nu er tilgængelige. De tilsendte data fra DOFbasen suppleres i rimeligt omfang med egen lokal viden om ynglerekomster.

2.3.2 Observationer

De tilsendte data fra DOFbasen noteres i feltskemaet (bilag 6.1). I tilfælde af, at der mangler data til at feltskemaet kan udfyldes tilfredsstillende, indhentes de manglende data ved kontakt til observatør/artscaretaker. Såfremt data ikke kan indhentes ved kontakt til observatør/artscaretaker indhentes de manglende data ved en feltbesigtigelse.

NST-enheder skal efter 1. juni supplere de tilsendte yngleobservationer fra DOFbasen med egne observationer, som enheden har kendskab til, såfremt det samlede antal overvågede ynglelokaliteter ikke overstiger det program-satte antal for det pågældende år. Feltbesigtigelse foretages såfremt feltskemaet ikke kan udfyldes tilfredsstillende ud fra eksisterende data.

Overvågning i felten

Potentielle ynglelokaliteter, hvor arten planlægges eftersøgt, indtegnes på feltkort (landkort eller ortofoto). Dette kan fx være en mindre skov eller del af en større skov, hvor der er set et muligt ynglepar. Ynglelokalitetens stednavn, ansvarlig myndighed for overvågningen og dato registreres på feltskema (bilag 6.1). Hvis ynglelokaliteten ikke har et officielt stednavn som fremgår af kort fra Kort- og Matrikelstyrelsen, navngives ynglelokaliteten med henvisning til nærmeste stednavn, fx "Mindre skov 1,5 km syd for Kolind".

Området gennemkøres i bil. Observationer af adulte røde glenter markeres på feltkortet med bemærkninger om adfærd og udseende, som indikerer at

fuglen er i færd med en ynglecycclus. Adulte fugles fældning af svingfjer indikerer, at fuglen er i færd med at yngle. Evt. redefund markeres ligeledes på feltkortet. Ud fra de indsamlede oplysninger gives en samlet vurdering af, om der er tale om et sikkert, sandsynligt eller muligt ynglepar. Vurderingen noteres i feltskemaet (bilag 6.1).

Følgende definitioner kan bruges under overvågning i felten, samt til at verificere løsfund fra DOFbasen eller andre kilder:

Sikkert ynglefund:

- Tydelig afledningsadfærd hos gamle fugle
- Fund af frisk brugt rede fra samme år
- Gamle fugle med føde til ungerne/direkte ungeforing
- Gamle fugle, der flyver til og fra rede under omstændigheder, der tyder på, at reden er besat
- Øvrige omstændigheder, der tyder på, at en rede er besat. Rede med æg eller friske æggeskaller
- Rede med unger eller dununger
- Ungeførende adulte fugle

Sandsynligt ynglefund:

- Fugle (eller par), der tilsyneladende forsvinder territorium
- Parringsadfærd
- Ængstelig kalden fra gamle fugle, der gør det sandsynligt, at der er rede eller unger i nærheden
- Redebyggende fugl
- Fugle, der samler redemateriale eller ses med redemateriale i fangerne

Muligt ynglefund:

- Adulte gamle fugle set 20/5 – 30/6 i mulig ynglebiotop uden at noget tegn på ynglen i øvrigt er bemærket.

I kildefeltet noteres, hvor data stammer fra (NST, DOF, navn på ringmærker etc.).

Der angives koordinater på alle punkter, hvor adulte røde glenter er observeret i kendte eller potentielle ynglelokaliteter. Observationerne skal altid positioneres med UTM-koordinater (UTM32/Euref89). Positioneringen kan foretages direkte ved at anvende GPS under optælling eller indtegne positionen på et kort eller ortofoto. Hvis observationspunkter indtegnes på kort eller ortofoto positioneres punkterne efterfølgende ved hjælp af GIS.

3 Databehandling

Data fra feltskemaet (Bilag 6.1) overføres til indtastningsfladen for rød glente i Danmarks Naturdata under Danmarks Miljøportal.

Her findes også nærmere oplysninger om indtastning og redigering af data samt dataflow under "Vejledninger" og "Brug af systemet".

Registreringer af rød glente, som FDC-Bio måtte gøre under overvågnings- eller forskningsaktiviteter, vil være til rådighed for relevante myndigheder eller blive indtastet i Danmarks Naturdata.

Ved indtastning i databasen overføres det overvågede område fra feltkort til databasen. På kortet markeres observationspunkter. Ved indtastning af arter, som er hemmeligholdte af DOF, angives ingen lokalitet men blot et område, som fx Nordsjælland. Der indtegnes en polygon på 10 x 10 km², som dækker den enkelte observation.

4 Kvalitetssikring

4.1 Kvalitetssikring af data og dataaflevering.

I forbindelse med håndtering af naturdata er der defineret en kvalitetssikringsprocedure, der omfatter selve indtastnings- og redigeringsprocessen, men også det videre forløb i forbindelse med godkendelse af data på kommunalt, regionalt og fagdatacenterniveau understøttes af systemet. Se nærmere oplysninger herom i Danmarks Naturdata under "Vejledninger" og "Kvalitetssikrings-flow".

Der vil desuden blive udarbejdet en datateknisk anvisning for kvalitetssikring af territoriale NOVANA-data i naturdatabasen. Nærværende TA vil blive opdateret med et link til den datatekniske anvisning, når denne forelig-

5 Referencer

Grell, M.B. 1998. Fuglenes Danmark. – Gads Forlag. 825 s.

Pihl, S., Clausen, P., Laursen, K., Madsen, J. & Bregnballe, T. (2003): Bevaringsstatus for fuglearter omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet 2003. Danmarks Miljøundersøgelser. - Faglig rapport fra DMU, nr. 462. 120 s.

Pihl, S. & Kahlert, J. (2004): Teknisk anvisning for overvågning af ynglefugle. 2.0. Danmarks Miljøundersøgelser. - Teknisk anvisning fra DMU, Fagdatacenter for Biodiversitet og Terrestrisk Natur F1. 69 s.

Søgaard, B., Skov, F., Ejrnæs, R., Nielsen, K. E., Pihl, S., Clausen, P., Laursen, K., Bregnballe, T., Madsen, J., Baatrup-Pedersen, A., Søndergaard, M., Lauridsen, T.L., Møller, P.F., Riis-Nielsen, T., Buttenschøn, R.M., Fredshavn, J., Aude, E. & Nygaard, B. 2005. Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet. - Faglig rapport fra DMU, nr. 457, 2. udgave. 462 s.

6 Bilag

Bilag 6.1 se næste side

BILAG 6.1	RØD GLENTE feltskema	NOVANA
-----------	-----------------------------	--------

Version 1 gældende fra 10.05.2012

Stamdata	
Dato:	Hemmeligholdt par: Ja ☐ nej ☐
Ansvarlig myndighed:	Inventør:

Kortdata
Ynglelokalitetens stednavn:
Det undersøgte/overvågede område indtegnes på kort til senere registrering som polygon i Danmarks Naturdata

Overvågningsdata			
Ynglepar	UTM-koordinater	Kilde	Bemærkninger
Sikkert ☐ Sandsynligt ☐ Muligt ☐	UTMx: UTMy:		
Sikkert ☐ Sandsynligt ☐ Muligt ☐	UTMx: UTMy:		
Sikkert ☐ Sandsynligt ☐ Muligt ☐	UTMx: UTMy:		
Sikkert ☐ Sandsynligt ☐ Muligt ☐	UTMx: UTMy:		
Sikkert ☐ Sandsynligt ☐ Muligt ☐	UTMx: UTMy:		
Sikkert ☐ Sandsynligt ☐ Muligt ☐	UTMx: UTMy:		

6.2 Fordeling af timer og ynglelokaliteter

Nedenfor er angivet i så præcise tal som muligt antallet af kendte ynglelokaliteter for rød glente i Danmark (øverste række). Udgangspunkter er perioden 2004-2010, men ældre lokaliteter tilbage til 1980 kan være inddraget i skemaet. Endvidere angives afsat timetal for de enkelte enheder til overvågning af ynglelokaliteter, herunder forarbejde, besøg og indtastning i Danmarks Naturdata.

NST enhed	Aalborg	Vestjylland	Aarhus	Ribe	Odense	Storstrøm	Roskilde
Antal lokaliteter	15	1	20	25	10	14	35
Antal timer	30	4	40	50	20	28	70

Udgået 1. april 2011

7 Oversigt over versionsændringer

Version	Dato	Emne:	Ændring:

Udgået 1. april 2017